

אור מופלא

לרעות בנגים לאור תורת מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב ותלמידיו הק' זיע"א

שנה ד' | גליץ קע"ו | חג המצות תשפ"ד

זמני אורה

אמרות קודש
וניצוצי אורה בענייני דיומא

בקרוב יראנו השי" נסים ונפלאות גדולים מן הראשונים

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מ"כה ז, טו) ויבואר פסוק (שמות ג, יד) אהי"ה אשר אהי"ה, ע"פ משל לעני שהרויח עשרת אלפים אלפים אחד והיה לו תענוג גדול ואחר כך הרויח עוד כ' אלפים יש לו ג"כ תענוג אבל נגד תענוג הראשון אין תענוג זה נחשב לכלום. ואם היינו רוצים להעריך נגד התענוג הראשון שיהיה לו ג"כ עכשיו תענוג כמו התענוג הראשון צריך להרויח ריבוא רבבות אלפים. והנמשל הקב"ה פדה אותנו ממצרים מבית עבדים ועשה עמנו ניסים ונפלאות והיה זה התענוג הראשון ובמהרה אם ירצה השם יעשה עמנו ניסים ונפלאות. ולכאורה נגד התענוג הראשון לא יהיה זה תענוג. אך הקב"ה יעשה עמנו כ"כ ניסים ונפלאות עד אין מספר ואפילו אם נערוך נגד התענוג הראשון אעפ"כ יהיה ג"כ תענוג כמו התענוג הראשון. וזה כימי צאתך מארץ מצרים, אפילו נגד התענוג הראשון יהיה ג"כ תענוג. אראנו נפלאות, וזה אהי"ה אשר אהי"ה.

(קדושת לוי)

החכם מקיים מצות ה' אף בלא ציווי מחמת מתקנתם

כנגד ארבעה בנים דברה תורה, חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' וכו'. החכם תמה מפני מה יש צורך בציווי לעדות וגו', הרי הם מתוקים מדבש ונופת צופים, והלב מעצמו משתוקק ונמשך אחריהם. והאמת כי שואל כן לפי שבהרגשתו באורם ונעימותם אינו יודע לכמה עמל ויגיעה נצטרך כדי לזכות להם. ומשיבין לו אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, כמאמר אבי הרה"ק זיע"ע: ניט אלע מאל איז יו"ט, וצריך להכין מפסח על כל השנה.

(הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע מסלאנים זיע"א)

ליל הסדר מסוגל להכניס אמונה

יכול מר"ח ת"ל בעבור זה וגו' שיש מצה ומרור מונחים לפניך גו'. הנה באמת אף אם התינוק שואל את האב שאלה זו בשאר ימות השנה אז יכול האב ג"כ להשיב להבן כפי הכתוב בתורה אך דהתורה"ק מורה לנו דכל ימות השנה אף אם יאמר להבן הסיפור יציאת מצרים לא יהיו אז הדברים מתיישבים בלבו ולא יכנסו באזניו כי זה תלוי באמונת הלב ולא כל מוחא סביל דא וזה"ש לנו התורה בעבור זה ודרש בעל ההגדה לא

אמרתי אלא בשעה שישמחה ומרור מונחים לפניך. ר"ל בליל פסח שאז מתגלגל הארת המוחין אשר רומזין לזה המצה והמרור ובזו הלילה מתגלה אור השכל והאמת והאמונה וחופף בלילה הזה ע"כ זרע ישראל ואז כשתשיב לבנג תשובה זו ותגיד לפניו כל הסיפור הלז אז בודאי יכנסו דברי האב באזני הבן ויאמין באמת ביצמו"צ משא"כ בשאר ימות השנה שאז החשכות גובר בעולם ע"ז לא יוכל הבן לקבל דברי אביו ולהאמין בהם ויהי רצון שיקום בנו במהרה בימינו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אמן.

(אוהב ישראל)

בליל הסדר ניתן לבקש ולהשיג בלא גיעה

בפסח דשנת תר"ד בשעת הסדר אמר. אבי צוק"ל אמר כאן הבן שואל. פ' שואל הוא ל' שאלה ובקשה. ר"ל כאן יכול הבר ישראל לשאול ולבקש מאביו שבשמים כל מה שצריך ולקבל חיות על כל הדברים בלילה הזה. ולהשיג מה שלא עמל ויגע על על זאת.

(בית אהרן)

חכמות מצות אכילת מצה

מצות תאכל במקום קדוש. הנראה לרמז בזה גודל מעלת אכילת מצה שהוא דומה קצת לאכילת קדשים. כי הנה כל המצוות הם נעשים בגופו של האדם מבחוץ. אך מצות אכילת מצה ואכילת קדשים הם נכנסים בגופו של האדם בפנים. וגם ענין אכילת מצה הוא נקרא בזוה"ק 'מיכלא דאסוותא' כי הוא רפואת הנפש בפנים, והוא ג"כ תועלת לאדם ע"י שמכין את עצמו בהכנה דרבה בתשובה ומעשים טובים שיהיה הגוף טהור ומוכן להכניס הקדושה בתוכו ע"י אכילת מצה.

(תפארת שלמה)

אכילת מצה היא מנוקה

בערב תאכלו מצות. לשון עריבות ומתיקות, וכמ"ש והערב נא וכו' את דברי תורתך בפינו שיהי המצוה זו של אכילת מצה מתוק לחיך ותערב לנפש, כי היא מצוה זמניות פעם אחת בשנה.

המספר ביציאת מצרים מוסיף אור ובהירות

כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח י"ל בזה ע"ד רמז כי ידוע יציאת מצרים הוא בחי' קול ודיבור ואיתא בזוה"ק לית לך קלא דלא סלקא לעילא ואמר אא"ז זלל ה' אה אפילו קלא דמקלה ואין אומר ואין דברים אימתי בלי נשמע קולם פי רוש כשלא נשמע קולם אז אין אומר אבל קלא בוודאי סלקא עם הדיבור לעילא אך לאו כל אדם זוכה להוציא מפיו קול ודיבור של אמת והוא שאמר כל המרבה לספר לשון

נדרים לרגל שמדת אידוסי הבה"ח שמשון ברנשטיין נ"י בן הר"ר דוד יואל ה"ו, עב"ג בת הר"ר מרדכי הכהן מלאכי ה"ו ה"ד שיעלה החיות יפה יפה ויתעבד לאילנות ורבים בטרם בית ישראל

אור חדש

אמרות קודש
מרועי החסידות בדורינו

אמרות קודש
מכ"ק אדמו"ר ממשכנות הרועים שליט"א

היום אתם יוצאים בחודש האביב וגו' יש לדקדק לשון היום אתם יוצאים הלא אז עדיין לא יצאו ממצרים אלא לאחר זמן בט"ו ניסן יצאו, והנה באור החיים הק' מדייק מהא דכתוב שם קל מוציאים ממצרים ולא כתוב הוציאים דהוא לשון עבר ואע"פ דאמרינן בגמרא (ברכות לה, א) דמוציאים הוא ג"כ לשון כבר והגמרא מוכיחו מפסוק זה דכתוב א-ל מוציאים, מ"מ הרי היה לו לכתוב הוציאים דמשמע טפי לשון עבר. כמו שאמרו"ר זיע"ע היה חוזר דבכל מקום שנכתב בשינוי לשון אע"פ דמשמעות הדברים אחד הוא, יש בו כמה פנימיות ויש לדייק.

ומבאר שם ע"פ מה שאמרו חז"ל בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים ופירוש שבכל דור ודור ובכל שנה ושנה מתבררת כוחות הקדושה מהקליפות דוגמת יציאת מצרים וזה פ' אל מוציאים ממצרים דבכל שנה ושנה הוא מוציא את בני ישראל ממצרים דהיינו בחינת יציאת מצרים.

ובבעל הטורים שם ג"כ מבאר על הא דכתוב שם ב' פעמים אל מוציאים ממצרים ואח"כ אל מוציאו ממצרים דאחד קאי על גאולת מצרים ואחד קאי על גאולה לעתיד ובמאור עינים מבארו דמכח יציאת מצרים נמשך ג"כ הגאולה לעתיד דהגאולה שלמה לעתיד הוא ההמשך של יציאת מצרים.

הרי לנו מבואר דהא דהוציא הקב"ה את בני" ממצרים אינו רק למה שהיה במצרים אלא נמשך ג"כ על להבא. וכן אמרו"ר זיע"ע ביאר כמה פעמים דהא דכתיב כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים דלא כתיב שהעלה אתכם אלא המעלה אתכם מארץ מצרים דכח זו של יציאת מצרים קיים הוא לדורות עולם.

(רעוא דרעין פרשת בא תשע"א, קובץ 'עבודת הזמנים')

ספיר היינו שמרבה זכות ובהירות ביציאת מצרים היינו בקול ודיבור אז הרי זה משובח והבן.

(דגל מחנה אפרים, ליקוטים)

הקב"ה תזרז לחלקים הגזירות שנגזרו על האדם

לגזר ים סוף לגזרים וגו' והעביר ישראל בתוכו וגו' (תהלים קלו, ג) היינו אם נגזר ח"ו גזירה על האדם אשר אינו יכול לעמוד בה, אזי הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו יגזור ויחתוך הגזירות לגזרים וחתוכות קטנות, קצת מהם בשנה הזאת וקצתם בשנה האחרת וכן הלאה, וקצתם בגלגול השני, וקצתם על צאצאיו וצאצאי צאצאיו רח"ל, למען יוכל האיש הישראלי לעבור בתוכו, להיות קיומו בעולם הזה.

(בארת המים)

ספירת העומר

צריך כל אחד להאיר את עצמו

וספרתם לכם ממחרת השבת וגו'. "וספרתם" מלשון ספיר ויהלום, שאתם צריכים להאיר "לכם" עצמיכם, בתשובה מכל עונות. "ממחרת השבת", רצ"ל מרוב הקדושה שבא לכם מיום א' דפסח, שבליל פסח ממשך קדושה משלשה מצות ומארבעה כוסות על שבעה שבועות של עומר.

מי שאינו מתעורר בספירה לעומת שבאין לו אורות בפייט שמברכין טל נאמר "לכן מלפי עומר אזכיר בתחן טל קדום לילה אחד להליו בן טל", ואין הדברים כפשוטן שהרי לא היו מניחין את העומר על פני השדה, אלא נתנהו בקופות ומביאין אותו לעזרה כמפורש במשנה. אלא הענין היא דאכן טל לא מיעצר ונותנים מהשמים בלי איתערותא דלתתא, אך מ"מ צריכין שירטיב את הזרעים, היינו שימצצו הזרעים את הטל לתוכן ויתעורר בהן ליחות עצמן, ואם לא, מה תועלת בהטל כי לעומת שבא כן ילך לקראת החמה. וכן הוא ברוחניות, שכל מה שנותנים ביום א' של פסח הארות גדולות צריכין להתעורר ולקבל על להבא להטיב מעשי ולזכר המדות. ובכח הזה מתחילין בלילה לספור ספירת העומר, ואם לא יתעורר כאמור לעומת שבא כן ילך ומאומה לא ישא בעמלו.

כל יום הוא לתקן מדה אחת ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם ימי הספירה, כל יום הוא לתקן מדה אחת ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, ויום א' העודף הוא לחזור ולשנות אותם.

להתיישב עמו. וקם רבינו ממיטתו כארי ברוב אומץ וכו', ואמר לבני ביתו, בואו אלי, ובאו לפניו, והכה בידו על השלחן בחזקה עד שנפל קרן אחד מרגלי השלחן, וצעק ואמר 'כל דיין שדן דין אמת לאמתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית' ואתם רוצים ליקח ממני השותפות הזאת, תיכף יבואו הדיינים אלי, ובאו אליו הדיינים והציעו לפניו את דבריהם, והשיב להם כדת וכשורה, ואחר זה נפטר אותו צדיק באותו יום.

זכותו יגן עלינו ועד כל ישרא

מקורות: ימי זכרון, מעשיהם של צדיקים, קהל חסידים החדש, שבחי תלמידי הבעש"ט, שפתי צדיקים

איבד את סבלנותו, אלא במוחו החריף המציא המצאה חדשה, והיא דיש חילוק בין יו"ט לחוה"מ, דביו"ט אומרים בלילה ב' ברכות וביום ברכה אחת, אבל בחוה"מ אומרים בלילה רק ברכה אחת וביום שתי ברכות. בגלל כן כשהגיעה שעת סעודת היום עשה עוד פעם שתי ברכות... אבל אף הפעם לא שיחק לו מזלו, כי חתנו עשה שוב רק ברכה אחת...
מוכרח לומר - חשב הכפרי דהמצאה זו שהמצאתי מדעתי, אינה נכונה ובאמת אין שום נפק"מ בין יו"ט לחוה"מ ומשום כן עשה חתני עתה רק ברכה אחת, ומה שעשה אתמול בלילה ג"כ רק ברכה אחת, היתה כשגגה היוצאת מלפניו ואין ללמוד הימנה. כמוכן, שבהגיע סעודת הלילה עשה שוב הכפרי ב' ברכות... כמו בליל יו"ט אבל חתנו התעקש שוב ולא הוסיף כלום על ברכת המוציא... וכך בהמצאות שונות עשה לו יום ברכות וחתנו עושה רק ברכת המוציא, עד ליל אחרון של פסח, וזאת כבר היה בטוח שחתנו יעשה כמוהו, אבל כשראה אז שאף בפעם הזאת לא כיון אל דעת חתנו, כבר פקעה סבלנותו, ובכעס וחימה ניגש אל חתנו וסטר לו על לחיו, באומרו, מחוצץ שכמותך! מה שאני עושה אתה עושה להיפוך... (אזהב שלום)

אורו של רבינו הרה"ק רבי דוד לייקס זע"א הפציע בשנת תמ"ז לאביו רבי ישראל ז"ל. על ימי עלומיו של רבינו אין ידועים פרטים רבים. רבינו כיהן כאב"ד בעיר בראד, וישב בכסא המשפט לשפוט את ישראל. מסופר שבניו ובנותיו בזיו"ר מתו בצעירותם רח"ל, וגם זוגתו נפטרה כשהיה בן ע"ג, והתחזק בבטחונו ושמחתו באלקיו. בהיותו כבן שמונים נשא בזיו"ר את הרבנית הצדקנית מרת חיה שיינצא ע"ה. רבינו הסתופף בצל מרן הבעל שם טוב הקדוש זע"א והיה לחד מבני החבריא קדישא. ויאסף אל עמיו ביום כ"א לחודש ניסן שנת תקנ"ח לפ"ק.

רבינו אמר פעם, רצונכם לדעת 'אמונת צדיקים' מה? בואו ואספר לכם מה שבדידי הוה עובדא: פעם אחת ישבנו בסעודת מלוה דמלכה בשולחנו הטהור של מרן הבעל שם טוב הקדוש זע"א, ולא היה בידי פרוטה לפורטה, אך כשאמר הבעש"ט: דוד'ל תן כסף עבור משקה, אף כי ידעתי בבירור שלא היה כסף בכיסי מזה ששה שבועות, מכל מקום מגודל האמונה הכנסתי ידי לכיסי והוצאתי כסף, כי ידעתי באמונה פשוטה כאשר הרבי אומר בודאי יש, זוהי כוחה של אמונה בצדיקים.

בשנת תקי"ז גזר הכומר דומבורסקי על שריפת הש"ס, וקבעו לזה יום מיוחד. באותם הימים נמצא הבעש"ט בביתו של רבינו, כשהגיע יום השריפה לקח רבינו גמרא והתחבא ולמד בהתלהבות גדולה, בשעה שתיים עשרה צלצלו הפעמונים ובישרו כי הגיע הזמן להביא את הספרים למקום השריפה. בו ברגע התלהב רבינו דוד ורץ אנה ואנה לאורך החדר. הבעש"ט צעד גם הוא לאורך החדר שקוע ברעיונותיו ובצעדו נתקל ברבינו המולה, אמר לו הבעש"ט: דע כי באש התלהבותך כבית את אש הפושעים שהכינו לשרוף את הש"ס. דברי נבואתו של הבעש"ט נתקיימו והגזירה בוטלה.

רבינו אמר משל על ענין אהבת חברים ושהצדיקים אוהבים זה את זה אהבת נפש, ומשתעשע בטובת חבריו, משל למלך שהיה לו הרבה מלחמות לכבוש בהרבה מדינות, ושלח שרי חיילותיו כל אחד למדינה אחת לכבושה, והנה אם הבן שומע שהשרי חיילות אשר במדינות אחרות כבשו וניצחו במלחמה שמח מאד על שנעשה רצון ונחת רוח לאביו המלך, מה שאין כן אם שומע שאבדו במלחמה, הגם שהוא עצמו במדינות מלחמתו כבש המלחמה אינה שוה לו הצלחתו מחמת הצער שיש לו ממפלת השרים על שאינו נעשה רצון אביו המלך. מה שאין כן שרי החיילות הם בהיפוך, כשהוא כובש הגם שהאחר אבד הוא שמח מאד, ואדרבה יש לו יותר שמחה על שהוא כבש וחבריו אבדו שעני"ז הוא יהיה

רבינו האריך ימים וזכה לזקנה מופלגת, וחי מאה ושלוש עשרה שנים, ולעת זקנתו ישבו בביתו בית דין והורו את ההוראות שבעיר באר, ואת הדבר הקשה הביאו אליו להתיישב אתו, ואת הדבר הקטן שפטו הם. וביום האחרון שבו נסתלק רבינו, היה לדיינים דבר קשה להתיישב עם רבינו, ולא הניחו בני ביתו לבא לדיינים בחדר שלו כי רבינו היה חלוש מאד, ושמע רבינו בחדרו שבחדר השני מריבים בני ביתו עם הדיינים ואין ברצונם להניחם

מחתנו כנ"ל, אבל אהא! דוקא עתה מברך חתנו ב' ברכות! - מה הפירוש בזה חשב הכפרי לעצמו - הלא הוא בעצמו בירך היום רק ברכה אחת?! - מוכרח לומר - הגיע הכפרי למסקנא דאין שום נפקא מינה בין פעם ראשונה לשניה דבכל פעם כשאוכלים מצה מברכים ב' ברכות! ומה שחתני בירך בבוקר רק ברכה אחת, נראה דהיתה שגגה בעלמא, כי שכח וטעה.

למחרת בבוקר, והכפרי-הלמדן מיסב אל השולחן ושוב פעם מראה את בקיאותו, ובקול מצלצל מברך על המצה שתי ברכות... ושוב אירע כדאיתמול: החתן הת"ח אינו מברך יותר מברכת המוציא... חשב הכפרי אין זה טעות כלל כי גם תמול גם היום עשה כדבר הזה, ומוכרח לומר דחילוק יש בין סעודת הלילה לסעודת היום, דבלילה מברכים ב' ברכות וביום רק ברכה אחת! - עתה כבר עמדתי על סוד הדבר - אומר הכפרי לעצמו - ובלילה זו לא אשלש עוד את טעיתי שטעיתי בב' הלילות הקודמות. וכן הוה, בליל מוצאי יו"ט, לעת סעודת הערב, שינה בברכתו מב' הלילות הקודמות, ובירך בקול רם: "המוציא לחם" ו"על אכילת מצה"... אבל אף עתה לא קלע אל המטרה! כי חתנו לא עשה כמוהו, ובירך עתה רק ברכה אחת... הכפרי לא

סיפר הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זע"א: כפרי אחד לקח לבתו חתן תלמיד חכם, אשר הסב אצלו בליל פסח. כמוכן שהחתן נהג כבוד בחותנו, והניחו לערוך את הסדר כמנהגו בכל שנה, והיה בהגיעם למוציא-מצה, לקח הכפרי את המצה ובירך עליה ברכת המוציא, ואכל, כי לא ידע שבלילה הזאת ישנה עוד ברכה, והיא ברכת על אכילת מצה. לעומת זאת כשלקח חתנו את המצה בירך עליה שתי ברכות כדן. בראות הכפרי כי חתנו בירך שתי ברכות, וביודעו שחתנו זה הינו תלמיד חכם הבין שהצדק אתו, וחשב לעצמו שמעתה כבר ידע איך להתנהג. למחרת בעת סעודת הבוקר, לקח הכפרי את המצה ברגש של ביטחה וגאוה התחיל לברך ברכת המוציא וגם "על אכילת מצה"... ביודעו שעתה הוא ודאי מתנהג כדן, דהרי גם חתנו מברך ב' ברכות, אבל מאוד נתאכזב בשומעו ברגע שלאחריו איך שחתנו מברך רק ברכת המוציא... חשב הכפרי לעצמו שרק בלילה הראשונה כשאוכלים את המצה בפעם הראשונה, מברכים ברכה מיוחדת עליה, אבל מאז והלאה די בברכת המוציא. בליל ב' בשעת ה"סדר" השני, לקח הכפרי את המצה, ובירך רק ברכת המוציא... - דהרי בירך כן להלכה בראיה ברורה